

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY NA LATA 2021-2025

I. WPROWADZENIE

Rodzina, w której uczymy się podstawowych wartości życiowych, w której rozmawiamy a nie krzyczymy, dajemy nie oczekując nic w zamian, aż wreszcie w której kochamy a nie zadajemy cierpienia daje szansę na prawidłowy rozwój a w następstwie poprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Bardzo ważne są prawidłowe relacje wewnątrz rodziny, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i odpowiednie warunki do rozwoju i życia.

Przemoc istnieje w wielu rodzinach i stanowi istotny problem społeczny, dotyczy głównie kobiet, dzieci oraz osób starszych. Znacznym problemem jest zatajanie przemocy przez osobę dotkniętą tym zjawiskiem. Dzieje się tak głównie z poczucia wstydu oraz z obawy przed oprawcą. Zmiany prawne przyczyniły się do coraz częstszego ujawniania występowania tego zjawiska oraz umożliwiły szybsze reagowanie na zjawisko przemocy. Wbrew powszechnym przekonaniom i stereotypom zjawisko przemocy występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Nie dotyczy tylko i wyłącznie rodzin z problemami czy nieumiejętnościami radzenia sobie w społeczeństwie. Sama przemoc jest niczym innym jak demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Powoduje u ofiar niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, a także problemy zdrowotne. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym. Praca z ofiarami przemocy jest bardzo trudna oraz czasochłonna, wymagająca zaangażowania wielu instytucji i specjalistów. W sytuacji kryzysowej niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się. Jest bardzo widoczna potrzeba edukacji nie tylko ofiar ale i sprawców przemocy jak również systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy. Do zjawiska przemocy należy podejść kompleksowo i interweniować z każdej strony.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie stanowią następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) rozdział II pn. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r., poz. 218 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r., poz. 2277 z późn.zm.),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r., poz. 1876),
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta”(Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz.1245).

III. ADRESACI PROGRAMU:

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Sandomierz, niezależnie od wieku, płci, czy pełnionej roli społecznej, w szczególności do:

- osób doznających przemocy w rodzinie tj.: dzieci, współmałżonków lub partnerów, osób starszych, osób niepełnosprawnych;
- sprawców przemocy domowej;
- świadków przemocy w rodzinie;
- instytucji zajmujących się pomocą rodzinie, pracujących na rzecz dziecka i rodziny;
- społeczności lokalnej.

IV. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE

Skutecznym sposobem interweniowania wobec problemu przemocy w rodzinie są działania podejmowane przez interdyscyplinarne zespoły specjalistów - lokalne koalicje przeciwdziałające przemocy. Członkami takich zespołów są przedstawiciele wszystkich instytucji i organizacji z danego terenu zaangażowanych w zwalczanie i zapobieganie przemocy w rodzinie: pracownicy socjalni, policjanci, członkowie GKRPA, pedagodzy, psychologzy, terapeuci, pielęgniarki, prokuratorzy, kuratorzy itd. Zespół zapewnia kompleksową pomoc rodzinie uwikłanej w przemoc w drodze wysłuchania i wsparcia osób dotkniętych przemocą, informowania o możliwościach uzyskania pomocy, kontaktowania osoby dotkniętej przemocą z odpowiednimi specjalistami, wspólnego opracowywania, wdrażania i monitorowania realizacji planu pomocy.

Skala problemu zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Sandomierz została określona na podstawie informacji uzyskanych z danych statystycznych Zespołu Interdyscyplinarnego w okresie od 2017-2019. Zauważalna jest tendencja wzrostowa osób szukających wsparcia i pomocy w sytuacjach przemocy domowej. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

W 2017r. do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 78 Niebieskich Kart, które dotyczyły 63 rodzin w tym:

- 7 Niebieskich Kart zostało sporządzonych przez przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 1 Niebieska Karta została sporządzona przez przedstawiciela Oświaty,
- 1 Niebieska Karta została sporządzona przez przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 69 Niebieskich Kart zostało sporządzonych przez przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji.

Przewodniczący Zespołu złożył 8 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Sandomierzu w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa. Pracownicy socjalni skierowali 19 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem skierowania na przymusowe leczenie odwykowe oraz 7 wniosków do Sądu Rejonowego w Sandomierzu III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną.

W 2018r do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 105 Niebieskich Kart, które dotyczyły 84 rodzin w tym:

- 6 Niebieskich Kart zostało sporządzonych przez przedstawicieli Ośrodka Pomocy Społecznej,
- 1 Niebieska Karta została sporządzona przez przedstawiciela Oświaty,
- 1 Niebieska Karta została sporządzona przez przedstawiciela Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 97 Niebieskich Kart zostało sporządzonych przez przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji.

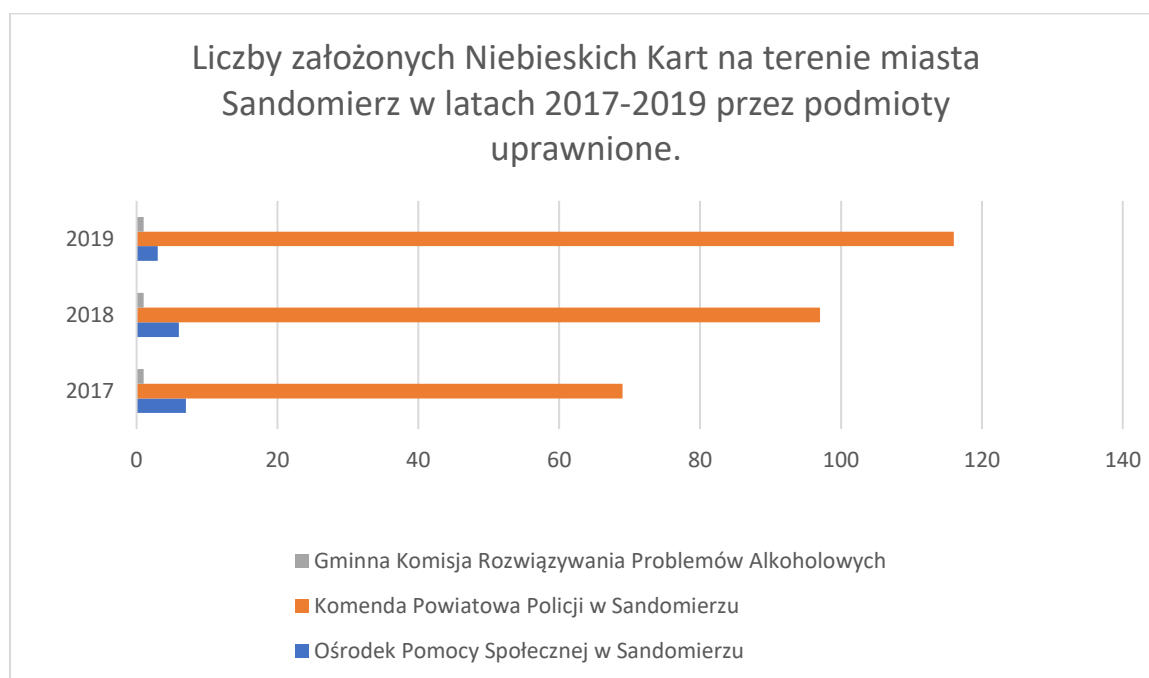
W roku 2018 zostały złożone 4 zawiadomienia do Prokuratury Rejonowej w Sandomierzu w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa, 16 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych celem skierowania na przymusowe leczenie odwykowe oraz 13 wniosków do Sądu Rejonowego w Sandomierzu III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodzinną.

W roku 2019 wpłynęło do Przewodniczącej Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie 123 formularzy Niebieska Karta, z tego:

- 115 formularzy NK z Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu,
- 1 formularz NK z GKRPA,
- 3 formularze NK z Ośrodka Pomocy Społecznej w Sandomierzu,
- 3 formularze NK założone przez przedstawiciela oświaty,
- 1 formularz z Komisariatu Policji w Dwikozach.

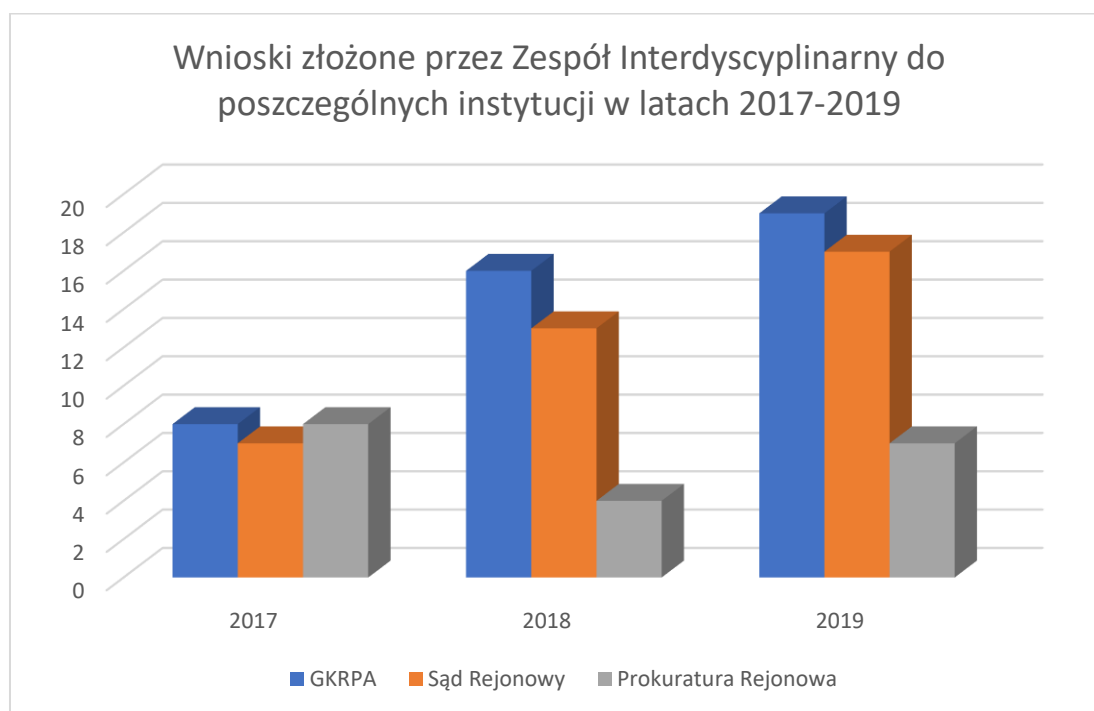
W ramach realizacji procedury NK zostało złożonych 19 wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sandomierzu o podjęcie działań zgodnych z kompetencjami, 17 wniosków do Sądu Rejonowego w Sandomierzu o wgląd w sytuację rodziny, zmianę władzy rodzicielskiej w postaci ustanowienia kuratora na czas trwania postępowania, oraz 7 zawiadomień do Prokuratury Rejonowej w Sandomierzu o podejrzeniu stosowania przemocy, znęcania się.

Wykres 1. Liczby założonych Niebieskich kart na terenie Gminy Sandomierz w latach 2017-2019 przez podmioty uprawnione.

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sandomierzu.

Wykres nr.2. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowane w związku z przemocą w rodzinie- na podstawie złożonych wniosków do poszczególnych instytucji

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie w Sandomierzu.

V. CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą na terenie miasta Sandomierz.

Osiągnięcie głównego celu będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych:

1. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom, rodzinom dotkniętym przemocą.
2. Poszerzanie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Uwrażliwienie lokalnej społeczności na problematykę krzywdzenia słabszych.
3. Wzmocnienie współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą osobom, rodzinom dotkniętym przemocą.

W ramach zapewnienia kompleksowej pomocy osobom, rodzinom dotkniętym przemocą będą podejmowane następujące zadania:

- a) Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- b) Organizowanie lub współorganizowanie konkursów, kampanii społecznych, akcji edukacyjnych oraz realizacja programów z zakresu profilaktyki przemocy w rodzinie,
- c) Organizowanie pogadarek i zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na temat form i szkodliwości przemocy oraz konstruktywnych sposobów reagowania w jej obliczu,
- d) Propagowanie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy, dostępnych form wsparcia, instytucji i podmiotów świadczących usługi na rzecz dobra dziecka i rodziny.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba wszczętej procedury Niebieskiej Karty,
- liczba konkursów, kampanii społecznych lub akcji edukacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie,
- liczba zorganizowanych pogadanek, zajęć specjalistycznych dla dzieci i młodzieży.

Zadania do realizacji w celu poszerzenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz uwrażliwienie lokalnej społeczności na problematykę krzywdzenia słabszych to:

- a) Zapewnienie ofiarom przemocy schronienia interwencyjnego oraz miejsc w Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- b) Udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz świadczenie pracy socjalnej,
- c) Zapewnienie wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz z zakresu terapii uzależnień,
- d) Prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”,
- e) Realizacja programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy,
- f) Odziaływanie na osoby stosujące przemoc w postaci motywowania ich do zmiany postępowania, zapewnienie im możliwości pracy z psychologiem mającej na celu korygowanie niewłaściwych postaw i zachowań,
- g) Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba osób / rodzin skierowanych do Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- liczba osób/ rodzin objętych pomocą społeczną z powodu występowania przemocy w rodzinie,
- liczba porad udzielonych w Punkcie Interwencji Kryzysowej dla osób/ rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych dla ofiar przemocy.

W celu wzmocnienia współpracy między instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą realizowana zadania :

- a) Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- b) Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy w miejscu jej zamieszkania - w szczególności przez pracownika socjalnego i dzielnicowego,
- c) Podejmowanie działań interwencyjnych stosownych służb w związku ze zgłoszeniem podejrzenia stosowania przemocy,
- d) Rozpowszechnianie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w placówkach służby zdrowia i placówkach oświatowych.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba Niebieskich Kart przekazanych do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba zwołanych grup roboczych w związku z prowadzoną procedurą Niebieskiej Karty,
- liczba działań profilaktycznych podjętych w placówkach służby zdrowia i placówkach oświatowych.

Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą osobom, rodzinom dotkniętym przemocą będzie realizowane poprzez :

- a) Szkolenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- b) Uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracowników socjalnych pracujących w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej,
- c) Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskiej Karty”.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy, w których uczestniczyli pracownicy socjalni OPS,
- liczba szkoleń przeprowadzonych w placówkach oświatowych na terenie gminy z zakresu stosowania procedury „Niebieskiej Karty”.

VI.HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W LATACH 2021-2025

Cele szczegółowe	Zadania	Realizatorzy	Termin realizacji
Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom, rodzinom dotkniętym przemocą.	Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, policja, placówki oświatowe	2021-2025
	Organizowanie lub współorganizowanie konkursów, kampanii społecznych, akcji edukacyjnych oraz realizacja programów z zakresu profilaktyki przemocy w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe,	2021-2025
	Organizowanie pogadarek i zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na temat form i szkodliwości przemocy oraz konstruktywnych sposobów reagowania w jej obliczu.	Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, placówka wsparcia dziennego, placówki oświatowe,	2021-2025
	Propagowanie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy, dostępnych form wsparcia, instytucji	Zespół Interdyscyplinarny, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej,	2021-2025

	i podmiotów świadczących usługi na rzecz dobra dziecka i rodziny	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Interwencji Kryzysowej, Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny, placówki oświatowe, placówki służby zdrowia.	
Poszerzanie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Uwrażliwienie lokalnej społeczności na problematykę krzywdzenia słabszych	Zapewnienie ofiarom przemocy schronienia interwencyjnego oraz miejsc w Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta	2021-2025
	Udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych oraz świadczenie pracy socjalnej.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Oddział Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża	2021-2025
	Zapewnienie wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą w formie poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz z zakresu terapii uzależnień.	Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Interwencji Kryzysowej, Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2025
	Prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty”	Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
	Realizacja programów terapeutycznych dla osób doznających przemocy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta, placówki oświatowe	2021-2025
	Odziaływania na osoby stosujące przemoc w postaci motywowania ich do zmiany postępowania, zapewnienie im możliwości pracy z psychologiem w celu korygowania niewłaściwych postaw i zachowań.	Urząd Miejski, Zespół Interdyscyplinarny, Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Interwencji Kryzysowej, Punkt Edukacyjno-Konsultacyjny, GKRPA	2021-2025
Wzmocnienie współpracy między instytucjami	Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania	Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, przedstawiciele instytucji	2021-2025

i organizacjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Przemocy w Rodzinie	wchodzących w skład Zespołu	
	Monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych problemem przemocy w miejscu jej zamieszkania - w szczególności przez pracownika socjalnego i dzielnicowego.	Ośrodek Pomocy Społecznej, policja, Zespół Interdyscyplinarny	2021-2025
	Podejmowanie działań interwencyjnych stosownych służb w związku ze zgłoszeniem podejrzenia stosowania przemocy.	Komenda Powiatowa Policji, Ośrodek Pomocy Społecznej, Prokuratura Rejonowa, Zespół Interdyscyplinarny, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oświata	2021-2025
	Rozpowszechnianie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w placówkach służby zdrowia i placówkach oświatowych.	Placówki oświatowe, placówki służby zdrowia, Urząd Miejski, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	2021-2025
Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą osobom, rodzinom dotkniętym przemocą.	Szkolenia członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	Urząd Miejski, Zespół Interdyscyplinarny Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
	Uczestnictwo w szkoleniach, konferencjach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie pracowników socjalnych pracujących w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.	Ośrodek Pomocy Społecznej	2021-2025
	Doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieskiej Karty”	Placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, Urząd Miejski	2021-2025

VII. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Realizacja działań zawierających się w celach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Sandomierzu na lata 2021-2025 będzie finansowana ze środków budżetu Gminy Sandomierz oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

VIII. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana, monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu.

Zespół Interdyscyplinarny przedkłada do Rady Miasta Sandomierza w terminie do 31 marca każdego roku sprawozdanie z realizacji programu za poprzedni rok kalendarzowy.